

תהיו קורבנות ותדברו

דר' מירב אהרון, סוציולוגית אורבאנית

התוכנית לעיצוב אורבאני, בצלאל.

למרות התמיכה חסרת התקדים בכלל הפעולות המכונות "המחאה" נראה כי גם בקרב שועלי קרבות חברתיים וותיקים (ואולי דווקא בקרבם) המחאה סובלת מחוסר לגיטימציה. הסיבה? פניה אינם דומים למה ולמי שחשבנו שיישא את המאבק החברתי הגדול של מדינת ישראל. נשאה, כמה פארדוקסלי חסרים את כוחו של הקורבן. והרי אנחנו יודעים איך נראה הקורבן: הוא שחור, הוא גר בפריפריה, הוא מדבר עברית אחרת, היא/הוא מובטל של פס יצור. כל מה ש"למעלה" מזה אינו יכול להיות קורבן ובוודאי לא לשאת מחאת המונים. תשמעו את מרגול כמוכן, אבל גם את יובל אלבשן מטביעים את המחאה בפוליטיקה של זהויות. תראו את הכותרות בעיתונות סוף השבוע. הזמרים המזרחיים מתגייסים, כאילו היו גרונם של ה"אותנטים". כאילו מחאה כותבים בח' וע'. להבנתם מבחנה של המחאה הזאת בשכונה ד' או בקטמונים. ציפיה זו להתקוממות המזרחים היא המקור לשתיקת הככרות בישראל בעשרות השנים האחרונות והיא גם מה שתחסל את המחאה הנוכחית. המחאה הזאת דורשת מאיתנו לרענן את ארגז הכלים שאנו מחזיקים בו להבנה של חברה בישראל ושל מחאה. כדי להבין את המחאה הזאת עלינו להיפרד מסטריאוטיפים ולגלות מחשבה מורכבת וגמישה הרבה יותר. אפשר להתחיל בהתחלה. ברוטשילד. מי הם אותם יושבי האוהלים ברוטשילד. האם הם תל אביבים? כנראה שרובם לא. הם ילדי הפריפריה. כמה ילדים, מתבגרים וצעירים מולידה מדינת תל אביב? לא הרבה. וודאי לא מספיק לשאת את המחאה על כתפיהם. המחאה התחילה כמאבק של צעירים מכל רחבי הארץ על עצם הזכות להיות חלק מהעיר הגלובלית, להיות חלק ממרכז העצבים הכלכלי והתרבותי של מדינת ישראל. ככזאת היא מחאה של ילדי הפריפריה המבקשים נחלה ולו חדרון לשנים אחדות בעיר הגדולה. התנועה של צעירים לעיר הגדולה היא יסוד בהווייתה של חברה עם שוויון הזדמנויות. העיר הגדולה היא זירה דרמטית ללמוד בה, להתנסות בה, לטעות בה. מי שייקח מהם את הזכות לעיר גדולה יקח מהם את ההזדמנות שלהם. הקריאות הפטרוניות המבקשות מהם ללכת לגור בפריפריה הם ירייה ברגל של ילדי הפריפריה. המטיפים בשער בשם האידיאולוגיות החברתיות מעודדים למעשה חברה קסטית אשר אנשים אזוקים למקומם הגיאוגרפי, החברתי והמעמדי. המחאה הזאת היא על זכותם של צעירים מקרית שמונה, כמו גם מבת ים, כמו גם משכונת התקווה לגור, לחיות וללמוד במרכזי העיר הגדולה. מי שייקח מהם את זה ייקח את ההזדמנות היחידה שלהם להכיר אנשים אחרים מהם, לרכוש מיומנויות חדשות בשוק העבודה, לרכוש ידע, להחליף רעיונות. יש להם זכות לעיר. זכות להכיר אנשים זרים. זכות להתאהב בשונה מהם. צעירים אשר מעוניינים לטעום, לחוות, להתנסות והם נשארים כבולים למקומם סופם להיות אנשים מתוסכלים, מרי לב, קורבנות. המחאה הזאת היא מחאה על מוביליות חברתית. על היכולת להיות ולו למספר שנים חלק ממה שרואים בטלוויזיה וממה שכתוב עליו בעיתון.

במובן זה זוהי המהפכה הכי אותנטית שיש. אל תבלבלו אותנטיות עם סטריאוטיפים אתניים. אל תבטלו את המאמץ האדיר שמושקע פה בחיפוש אחר מסעודה משדרות. היא לא קיימת. המציאו אותה במכונות הרייטינג של ערוץ 2. תורידו את המשקפיים הרואות שחור-לבן ותראו את הבנות והבנים שלה שרוצים לצאת מחליפות לא להם ולקבל הזדמנות לחיות ולהיות עיר גדולה.